

Prikaz priručnika | Manual review

DIJETE I PANDEMIJA. Stručna urednica: Irena Bralić. Medicinska naklada, Zagreb, ožujak 2022. (ISBN 978-953-368-037-8)

Priručnik trajnog medicinskog usavršavanja, urednice prim. doc. dr. sc. Irene Bralić, dr. med., specijalistice pedijatrije, s tekstovima *in extenso*, obuhvatio je usmena izlaganja na tečaju trajnog medicinskog usavršavanja prve kategorije iz ciklusa *Novi izazovi u pedijatriji* koji je održan od 4. do 6. ožujka 2022. u Zagrebu. Stručna voditeljica i inicijatorica tečaja prim. doc. dr. sc. Irena Bralić, dr. med. i Hrvatsko pedijatrijsko društvo Hrvatskoga liječničkog zbora osmu godinu zaredom organiziraju ovaj tečaj, sada s novim izazovom i nazivom *Dijete i pandemija*. Partneri u organizaciji tečaja su Medicinski fakulteti Sveučilišta u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu, Škola narodnog zdravlja

„Andrija Štampar“ te Hrvatsko farmaceutsko društvo. Tečaj podržava i Povjerenstvo za medicinsku izobrazbu Hrvatske liječničke komore te Hrvatske ljekarničke komore.

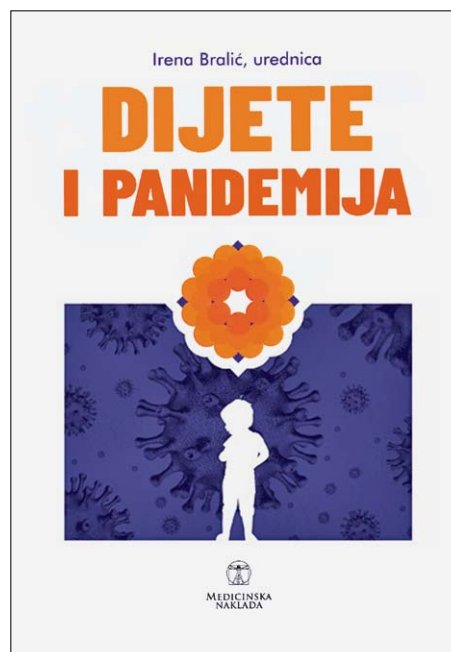
Urednica doc. dr. sc. Irena Bralić u suradnji s vodećim imenima pedijatrije i suradnih struka u skladu s globalnim zbivanjima iznosi suvremenu problematiku u zdravstvenoj zaštiti djece. Priručnik *Dijete i pandemija* sažeti je multidisciplinarni prikaz svakodnevnih pedijatrijskih izazova za vrijeme pandemije koronavirusne bolesti. U nizu izvrsnih radova, od kojih neki imaju oblik preporuka temeljenih na recentnoj literaturi, iznose se razmatranja kako održati dosadašnju zdravstvenu zaštitu i prilagoditi ju pandemijskim uvjetima te koji su izazovi u zaštiti od kratkoročnih i dugoročnih učinaka infekcije novim koronavirusom na somatsko, ali i mentalno zdravlje i blagostanje djece.

Priručnik sadrži radove 27 autora temeljene na osobnom opažanju, nedoumicama u svakodnevnom kliničkom radu te pregledu recentne znanstvene literature, koji su grupirani u pet poglavlja na 189 stranica.

Uvodno poglavlje je posvećeno glavnoj temi osmog ciklusa *Novih izazova u pedijatriji*, a to je *Dijete tijekom pandemije koronavirusne bolesti kroz multidimenzionalni pristup*. Urednica uvodi pojam sindemijskog promatranja pandemije koronavirusne bolesti, odnosno sinergističkog djelovanja više istodobnih epidemija (kroničnih, nezaraznih somatskih bolesti te narušenog mentalnog zdravlja) koje promatramo u nejednakim uvjetima socio-ekonomskog okruženja, a utječu na zdravlje pojedinca. Naime, već dugo prisutne epidemije/pandemije pretilosti i šećerne bolesti pridružuju se pandemiji koronavirusne bolesti te pogoršavaju tijek i ishod zarazne bolesti. Naglasci su stavljeni na direktne i indirektno posljedice infekcije, utjecaj na rast i razvoj, kao i na skrb za kronično bolesnu djecu. Uloga pedijatra je sveobuhvatna – prevencija, liječenje i provođenje epidemioloških izvada uz psihološku podršku djeci i obiteljima. Multidisciplinarno je pristupljeno kasnoj manifestaciji infekcije SARS-CoV-2, multisistemskom upalnom sindromu u djece, čija je pojava povezana s imunomnom aktivacijom. Osvrt na ovaj sindrom iznijela je grupa pedijatrijskih reumatologa, kardiologa i infektologa kroz iznošenje smjernica stručnih društava i kroz osobna klinička iskustva sažeta u registru djece liječene u Hrvatskoj. Poseban je naglasak na utjecaju socijalne izolacije i nastave na daljinu na mentalno zdravlje djece i adolescenata te funkcioniranje obitelji. Preporuka je usmjeravanje djelovanja na zaštitu i održavanje mentalnog zdravlja kroz zajedničku podršku zajednice, socijalne i zdravstvene skrbi, školstva te jačanje roditeljskih autoriteta. Pandemija COVID-19 utjecala je i na opterećenje zdravstvenog sustava, s direktnim učinkom na profesionalno okruženje zdravstvenih djelatnika kroz preopterećenje poslom te stalnu izloženost infekciji. Potrebni su sustavni koraci u organizaciji radne okoline te socijalnoj i psihološkoj potpori djelatnicima u jedinicama za liječenje bolesnika s COVID-19. Razmotreni su i aspekti prevencije COVID-19 putem cijepljenja djece i adolescenata, kako zdravih tako i rizičnih skupina, kroz pogled infektologa, imunologa i specijalista školske medicine.

Ciklus *Novi izazovi u pedijatriji* ne ostavlja po strani tijekom pandemije niti vanpandemijske bolesti djece, pa su tako iznijete preporuke Hrvatskog društva za pedijatrijsku pulmologiju za liječenje vanbolničkih pneumonija kao i pristup hitnim stanjima u pedijatrijskoj dermatologiji.

Ove godine dva su posebna poglavlja: jedno je posvećeno osnovnom alatu za socijalizaciju i primjeren

SLIKA 1. PRIRUČNIK *DIJETE I PANDEMIJA*, NASLOVNA STRANICA, OŽUJAK 2022.

FIGURE 1. HANDBOOK *THE CHILD AND PANDEMIC – THE COVER PAGE OF THE BOOK*, MARCH 2022

razvoj djece, a to je komunikacija, govor i jezik kroz spektar fiziologije i patologije, dok je drugo poglavlje obuhvatilo mentalno zdravlje djece i adolescenata kroz hitna stanja i forenzičku psihijatriju.

Svako poglavlje završava jasno izrečenim ključnim porukama te popisom recentne literature koja potkrjepljuje iznesene činjenice i daje usmjerenje za daljnje istraživanje. Priručnik je namijenjen pedijatrima na svim razinama zdravstvene zaštite djece, od primarne do tercijarne, specijalizantima pedijatrije, suradnim strukama poput logopeda, psihijatar, psihologa, dermatologa i infektologa.

Voditeljica kroz ciklus *Novi izazovi u pedijatriji* avangardnim, nadasve svježim i zanimljivim pristupom uz znanstvene argumente naglašava važnost i odgovornost uloge pedijatra u zbrinjavanju djece kao vulnerabilne društvene skupine čije zdravo odrastanje čini osnovu zdravog društva. Namijenjen djelatnicima koji skrbe o djeci, ovaj će multidisciplinarni priručnik omogućiti nova saznanja koja ih čine usklađenim na globalnoj razini i izvrsnim u svakodnevnom radu.

doc. dr. sc. Blaženka Kljaić Bukvić, dr. med.

specijalist pedijatar, subspecijalist pedijatrijske alergologije i kliničke imunologije

prim. prof. dr. sc. Ljerka Cvitanović-Šojat, dr. med.

specijalist pedijatar, subspecijalist pedijatrijske neurologije